

Пугач Олександра Анатоліївна,
Полтавський національний технічний університет імені Ю. Кондратюка,
магістр з фінансів

**ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ДЕРЖАВИ ЯК СТРАТЕГІЧНИЙ НАПРЯМ ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ В ПОСТКРИЗОВИЙ ПЕРІОД**

Для демократичної країни безпека держави і суспільства є основною функцією всіх рівнів державного управління. Статтею 17 Конституції України прямо передбачено, що наряду з захистом суверенітету і державної цілісності України, «забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього українського народу» [1, с.5].

В умовах посткризового періоду необхідність забезпечення економічної безпеки держави набуває особливої актуальності. Неминучі економічні та соціальні втрати кризової фази розвитку економіки справляють значний негативний вплив на основні критерії економічної безпеки держави, а також обтяжують всі механізми підтримки стабільності в суспільстві.

Відповідно до чинного законодавства України під економічною безпекою розуміють такий стан розвитку економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз і здатний задовольняти потреби особи, сім'ї, суспільства та держави [2].

Досвід західних країн свідчить, що економічна політика держави має ґрунтуватися саме на концепції економічної безпеки, яка в Україні була розроблена під керівництвом В.М. Геєця в 1999 році. Але в зв'язку з динамічним розвитком економічних процесів і суттєвими змінами, які відбулися в економіці України протягом останніх років, дана концепція не передбачає ряд актуальних загроз економічній безпеці, які виникли в період кризи, та не враховує посткризових умов розвитку економіки. Сучасні проблеми економічної безпеки держави регулюються такими нормативно-правовими актами, як Закон України «Про основи національної безпеки України» та Стратегія національної безпеки України [3, 4], де безпосередньо економічній безпеці відведено лише окремі розділи, тоді як в посткризовий період розробка окремої концепції економічної безпеки є необхідною умовою ефективного соціально-економічного розвитку як кожного регіону, так і країни вцілому.

Найближчими завданнями забезпечення економічної безпеки України в умовах виходу економіки з кризового стану мають бути:

- остаточне подолання посткризових процесів;
- створення сприятливого інвестиційного клімату в державі та регіонах;
- стимулювання інноваційного розвитку реального сектора економіки;
- формування умов для проведення модернізації виробництва;
- розвиток фінансового та фондового ринків України тощо.

На сучасному етапі однією із основних реальних та потенційних загроз економічній безпеці України, стабільності в суспільстві є ослаблення системи державного регулювання і контролю у сфері економіки. Так, Світовий банк щорічно проводить великомасштабні дослідження рейтингу важливих сучасних показників ефективності управління економікою. Цей рейтинг складається на основі агрегованих показників, що об'єднують думку великої кількості підприємців, громадян, матеріали аналітичних центрів, міжнародних та неурядових організацій, експертні опитування у 213 промислово розвинених країнах та тих, що розвиваються. Рейтинг країни може оцінюватися від 0 до 100 балів. За даними останнього дослідження (2010 р.), в Україні спостерігалися серйозні недоліки в якості основних інститутів управління економікою (табл. 1) [5].

Основні інститути управління економікою

Інститут управління	Показник в Україні
Гласність та підзвітність (Voice and Accountability)	44,1
Політична стабільність (Political Stability)	42,0
Ефективність діяльності держави (Government Effectiveness)	24,9
Якість регулювання (Regulatory Quality)	32,5
Верховенство закону (Rule of Law)	13,4
Боротьба з корупцією (Control of Corruption)	17,2

Такий стан інститутів регулювання економіки свідчить про наявність суттєвих проблем в сфері якості державного управління та ставить під загрозу досягнення безпечного розвитку країни в посткризовий період.

В Україні забезпечення економічної безпеки держави покладається на Президента України та органи законодавчої, виконавчої й судової гілок влади, зокрема, Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, Раду національної безпеки і оборони України, міністерства та інші центральні органи виконавчої влади, Національний банк України, суди загальної юрисдикції, місцеві державні адміністрації та органи місцевого самоврядування.

В контексті підвищення ефективності діяльності державних органів управління економічною безпекою необхідно на законодавчому рівні чітко розмежувати їх функції та завдання, створити єдиний центр координації та контролю за діяльністю органів влади в сфері забезпечення економічної безпеки.

Важливо також розмежувати завдання державного, регіонального і місцевого рівнів при забезпеченні єдності виконавчої влади у сфері управління економічною безпекою держави та регіонів.

Разом з цим, покращення якості державного управління неможливе без ресурсного (фінансового, матеріального, кадрового) забезпечення владної регулятивної функції держави, що є вагомим проблемою в посткризових умовах.

Таким чином, забезпечення економічної безпеки держави в посткризових умовах можливе лише в разі розробки концепції економічної безпеки як кожного регіону, так і країни в цілому, а також зміцнення державної влади шляхом вдосконалення структури та якості державного управління на загальнодержавному та регіональному рівнях.

Література:

- Конституція України – Х.: Парус, 2008. – 48 с.
- Методика розрахунку рівня економічної безпеки України (Наказ Мінекономіки від 02.03.07 №60) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://me.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=97980&cat_id=38738
- Закон України «Про основи національної безпеки України» від 19.06.2003, № 964-IV // Голос України. – 2003. – 22 лип. – С. 20-21.
- Стратегія національної безпеки України (Затверджена Указом Президента України від 12.02.2007 № 105 (2007)) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=105%2F2007>
- Aggregate Indicators of Governance 1996-2010 / Worldwide Governance Indicators [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/resources.htm>
- Економічна безпека держави: сутність та напрями формування: монографія / Л. С. Шевченко, О. А. Гриценко, С. М. Макуха та ін. / за ред. д-ра екон. наук, проф. Л.С. Шевченко. – Х.: Право, 2009. – 312 с.

Наукове видання

**ВИВЧЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ В УКРАЇНІ ІНОЗЕМНОГО
ДОСВІДУ УДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ВЛАДИ
Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
за міжнародною участю**

Комп'ютерна верстка

Ю.С. Довгаль

Підп. до друку 18.11.2011 р. Формат 60x84 1/16.
Папір ксерокс. Друк різнограф.
Ум. друк. арк. – 21,4
Тираж 150 прим.

Макет та тиражування виконано у поліграфічному центрі Полтавського
національного технічного університету
імені Юрія Кондратюка
36011, Полтава, Першотравневий проспект, 24
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників
і розповсюджувачів видавничої продукції
Серія ДК, № 3130 від 06.03.2008 р.
